

Uneaeg

Proua Smith vaatas oma pansionaadi küllastajaid hommikust söömas. Enamik sõi kiirustades, võttes nälga nagu tüütut paratamatust, millest on vaja kiiresti vabaneda. Osa sõi aga aeglasemalt, võttes söömingut nagu valmistumist päevaks ja aega keskendumiseks. Roei Gayego kuulus nende hulka, kes sõid aeglaselt. See mees oli hirmutav. Tema keskendumus toidule oli eriti sügav, ta uuris oma pudrukaussi nagu mõnda peent kunstiteost või midagi seninägematut.

Kogu oma olekuga oli see mees inimestele hirmu peale ajanud, pansionaadi personal kartis, et tegu võib olla terroristiga. Proua Smith oma neljakümneaastase staaži alusel seda ei arvanud. Siiski olid temalgi omad kahtlused, mida ta endale ei tunnistanud.

Kohe alguses oli mehe välimus proua Smithi hirmutanud. Mehel oli tume nahk ja hoolimata sellest, et keegi ei teadnud, kust ta pärit oli, oli just see põhjuseks inimestele teda terroristiks pidada. Ta oli äärmiselt kõhn, isegi haiglaselt. Kuna ta põsed olid sisselangenud, kuulus ta sedasorti inimeste hulka, kelle vanust on võimatu arvata, ta võib olla kahekümnest neljakümneni. Silmad olid tal mitte just eriti suured, aga kummaliselt hajusad. Ta võis vaadata väga kaua keskendunult ühte punkti. Ta suu oli kummaliselt suur ja naeratus vesine, juuksed kaua lõikamata ja väljakasvanud soeng andis talle metsiku välimuse, mis kohati tundus hirmuäratav ja kuri.

Samas kuulus ta nende inimese hulka, kes pigem liuglesid, kui kõndisid. Roei Gayego oli hoolimata oma tumedast nahavärvist kummituse moodi, erakordselt kerge nägi ta välja. Ta oli nagu nägemus. Tundus, nagu võiks ta kildudeks puruneda. See erakordne rahulikkus ja tasasus põhjendasid kuidagi ära Roei kummalise näo.

Proua Smith oli vastu astunud personali survele kummaline ja väidetavalt ohtlik mees minema saata. Ta lubas, et üritab välja uurida mehe päritolu ja põhjused, miks ta siin on.

„Härra Gayego,“ ütles proua Smith, „ma tahtsin küsida teilt selle kummalise asja kohta, mis te mulle hommikul ütlesite.“ Roei tõstis pilgu oma söögilt ning enne, kui ta midagi vastata jõudis, võttis naine istet mehe kõrvaltoolil.

„Te ütlesite, et te mäletate kõike. Vaadake, minul on poeg, kes on väga tubli mees. Aga tal on kogu elu mäluga probleeme olnud ja ta töötab sellise koha peal, kus parema mäluga oleks tal palju kergem. Ja vaadake, tal on juba suur pere ja... et kuidas teie oma mälu treeninud olete või on asi ikkagi selles sündimises kinni?“

Roei vaatas proua Smithile otsa. Vanadaamile tundus, nagu oleks ta nähtamatu ja mees vaataks seina tema selja taga.

„Minu puhul on mälu kaasa sündinud. Ja ma võin teile ausalt öelda, et mälu nagu minul pole mingi õnnistus,“ ja Roei naeratas oma vesist naeratust.

Egoist, mõtles proua Smith ja sedasama oli ta mõelnud ka hommikul vara valvelauas olles, kui oli esitanud mehele paar küsimust arvete kohta ja imestanud mehe ülidetailse mälu üle.

„Te mõtlete, et ma olen egoist, eks ole?“

Proua Smith oli rabatud ja, maskeerimaks nõutust, naeratas oma sooja vanaema naeratust.

„Ma ei saa ikkagi päris täpselt aru, mida te mõtlete,“ ütles vanadaam.

„Kui ma ütlesin, et ma mäletan kõike, siis ma mõtlesin seda otseses mõttes. Ma mäletangi kõike. Iga viimset detaili oma elust sügava täpsusega. Välja arvatud

enne kolmeaastaseks saamist, enne pole teadvustatud mälu välja kujunenud. Sellest ajast mäletan vaid ebamääraseid emotsioone.“

„Ahah, või nii...Ja-ja-jaa, see oli veel see... see sündroom... mis see nüüd oligi...?“

„Savant sündroom.“

Alonzo Clemons, Tony DeBlois, Leslie Lemke, Jonathan Lerman, Thristan Mendoza, Derek Paravicini, Kim Peek, Gilles Tréhin, James Henry Pullen, Matt Savage, Henriett Seth-F., Daniel Tammet, Stephen Wiltshire, Richard Wawro jne. Kõigi nende näod ja elulood volasid Roei ajast läbi paari sekundi jooksul. Ta mõtles justkui mitme ajuga korraga, kõik need erinevad inimesed elasid oma elud korraga ja kiiresti ära. Kõik, mis ta teadis, tuli erksalt meelde koos hetkedega, mil ta need teadmised sai ja ta pidi end tõsiselt pingutama, et see mõtete vool peatuks.

„Jah, just, Savanti sündroom! Ma nägin seda dokumentaalfilmi nendest inimestest. Väga põnev. Aga need võrratu mõistusega inimesed olid ju need... autistid? Ega jah, kui Jumal sulle ikka rohkem on andnud, siis on ta kuskilt kokku hoidnud.“

„Kinkida mulle unustamine oleks temast kena olnud.“

„Kõik sooviksid endale sellist mälu nagu teil! Kui tore oleks, kui kõik teadmised ilusti meeles püsiksid. Palju kergem oleks elada, asjadega saaks palju lihtsamalt hakkama. Nii palju oleks siis võimalik ära teha.“

„Inimesele on kõik kaasa antud. Ta on tervik. Sinna hulka kuulub ka soov tahta rohkemat, areneda, seda selleks, et üldse miski liiguks. Nagu teie soovite, et teil oleksid supervõimed. Sama on ka mäluga. Mäletades, kust me tuleme, suudame konstrueerida edasisi soove. Tervikusse kuulub ka unustus, et me suudaks unustada valu ja innustada end edasi liikuma. Minu mälu ei ole midagi erakordset, see mälu on hälve. Saate aru? Teie mälu on erakordne.“

„Kui teil on selline mälu, siis on teil kindlasti palju potentsiaali teaduslikuks tööks. Teil on ju märkimisväärne võime fakte analüüsida. Te suudaksite nii palju inimkonnale pakkuda.“

Just. Roei luges palju, ta suutis lugeda kummagi silmaga eri lehekülge umbes minuti jooksul ja ajus kogu informatsiooni ära ühendada. Enamuse oma ärkveloleku ajast veetiski mees lugedes. Keskmiselt raamat tunnis. Hiljem suutis ta raamatuid meenutada sõnalise täpsusega. Ta oli arendanud endal välja võime mõelda täiesti erinevaid asju korraga.

Puhtalt enese meelelahutuseks õppis ta kirjutama mõlema käega korraga peegelkirjas nagu Leonardo Da Vinci. Ta jälgis kõike sügava huviga, oma mõistusega otsis ta seoseid kõiges. Ta suutis silmaga asju mõõta, olles täpne millimeetriteni, loomulikult suutis ta peast arvutada miljonitega.

Ta oli ära õppinud inglise, prantsuse, heebrea, saksa, jaapani, kreeka, vene ja itaalia keele. Temast oleks võinud saada võrratu arst, sest ta teadis kõike inimkehast.

Tal oli peas tuhandeid mustreid, teda huvitas nende kuju, tähendus, emotsioon, jõud.

Elu on samuti muster, alati tähendusega, alluv mingitele sügavatele süsteemidele, mida ta suudaks mõista. Kui ta nägi kammi põrandale kukkumas, meenutas ta neid kordi, millal varem ta oli kammi põrandale kukkumas näinud, võrdles kammi välimust, värvi, isegi kukkumisnurka ja heli, mis kamm tekitas.

Roei mõistatuslikumaks uurimisobjektiks oli alati inimene. Ta suutis ka kõige ootamatute käitumiste puhul märgata mustreid. Inimese hinge enam ei eksisteerinud, olid ainult pisemad ja suuremad mõjutused, sõltuvused, mille tulemusena suutis inimene oma eksistentsi teadvustada. Ta oleks võinud kirjutada

palju süvapsühholoogilisi uurimusi, sama hästi või paremini kui Freud või keegi teine, aga ta ei teinud seda.

Tema jaoks oli maailm sügavalt suhteline, nagu üks suur motoorne masinavärk, lõputu uurimiste allikas, aga alati loogiline ja terviklik. Roei teadis, et elu kui selline üleüldse on sama olemas või olematu kui ta isegi.

„Selles mõttes pole ma jah inimkonnale suuremat kasu toonud. Ainult peavalu oma vanematele,“ ütles Roei ja naeratas jälle oma kurba naeratust.

„Aga teil oleks ju nii palju maailmale anda. Teist võiks saada suur kirjanik! Te suudate ju märgata nii palju ja asju kokku viia. Või teist saaks kasvõi suurepärase arst! Kindlasti paistsite juba kooliajal oma mõistusega silma.“

„Ma pole päevagi koolis käinud.“

Teist korda tundis proua Smith Roei Gayegoga rääkides piinlikkust. Mehe jutt oli ootamatu. Jällegi võttis ta appi sooja vanaema naeratuse oma piinlikkuse leevendamiseks.

„Kust te pärit olete?“

„Afganistanist.“

„Afganistanis on rasked eluolud, eks ole? Paljud vaesed ei pääsegi kooli. Ja see sõda... kui õudne.“

„Tegelikult polnud asi üldse vaesuses. Mu isa on rikas maaomanik. Ja kõik mu õed-vennad käivad või on käinud koolis. Asi on selles, et mälu pole ainus, millega mind on karistatud. Teine on see, mida samuti paljud endale sooviksid. Uni. Kui harilik inimene magab järjest 7 või 8 tundi, siis mina pean magama 20 tundi.“

„Ahaa... see on küll kummaline... jaa. Siis te olete ju palju vähem ärkvel kui harilikud inimesed. Kas te ikka unenägusid näete?“

„Õnneks küll jah,“ ütles Roei ja naeratas jälle oma kurba naeratust.

Proua Smithile meenus tõesti, et mees oli tema pansionaadis viibinud veidi üle nädala, aga sellest hoolimata oli ta teda harva näinud.

„Kas tõesti ei saa teha midagi, et und ära hoida? Näiteks kohvi juua?“

„See ei aita. Kui tuleb uni, siis suurt vastu ei saa. Siis on umbes pool tundi aega, et unease leida.“

„Niiviisi on vist päris raske elada?“

„Tegelikult ei ole. Vastupidi, kergem on.“

„Kergem? Kuidas kergem?“

Roei kahtles, kas vanadaam mõistaks, kui ta püüaks seletada.

„Vaadake, kõik on terviklik. Kui ma ütlen „kõik“, siis ma mõtlengi kõike. Teie maailm on sügavalt dualistlik, eks ole? Teil on teie reaalne maailm, kuhu kuulub kõik käega katsutav, ja siis vaimne maailm, kus on unistused ja mõtted ja kõik metafüüsiline? Selle „kõige“ all ma mõtlen kõike füüsilist ja vaimset ja üleüldse kõike, mida inimene on võimeline kuidagimoodi tajuma. Ma tean, et see „kõik“ on tervik. Ta on sõltuv, peen muster, varjatud süsteemidele alluv. Kõigel on oma tähendus ja otstarve. Mõistate?“

Proua Smithile meenus, kuidas ükskord hommikulauas oli ta abikaasa lehte lugedes moka otsast poetanud kommentaari, mis oli umbes selline: „Ma ei mõista neid filosoofe. Ühed hämajad kõik. Tehku midagi tõelist. Mingu lõhkugu õues puid.“

„Mõistan,“ ütles proua Smith.

„Pange end nüüd minu olukorda. Te mäletate kõike. Nagu üks lakkamatu värvifilm. Sama on ka unenägudega, ma mäletan oma unenägusid. Kuidas eristada parajasti, kas ma olen ärkvel või magan?“

„Aga unenäod on ju hoopis teistmoodi! Nad on nii segased ja tuhmid. Kas te tõesti ei suuda eristada unenägu reaalsusest?“

„See, et harilikult on inimeste unenäod sürrealistlikud, tuleneb sellest, et meil on reaalsus, kuhu tagasi pöörduda. Selles reaalsuses me mäletame oma minevikku. Meil on selged kombat, mida me peame järgima, ja normid, mida peame täitma. Ärkveloleku ajal ununeb uni ära või vähemalt sel määral, et mõistad, mis juhtus unes, mis mitte. Minul ei unune. Mul pole mingit alust, mille põhjal oletada, et teie ja kõik muu mu ümber ei toimu vaid unes.“

„Ma võin teile kinnitada, et praegusel hetkel te ei maga,“ ütles proua Smith. Roei hakkas naerma ja proua Smith taipas isegi, kui rumal ja mõttetu seda öelda oli.

„Igal juhul, see mis ma öelda tahtsin, oli see, et tegelikult ei ole vahet. Ma võin iga hetk ärgata üles Afganistanis oma voodis ja mõelda, et ega ma jällegi unes ei ärka. Iga hetk võib nurga tagant välja tulla Napoleon või kolme peaga lohe. Ma lihtsalt räägin, et see kõik on suur süsteem. Iga hetk saan ma juurde uusi teadmisi. Sobitan need teadmised vanadega.“

„Kas te siis usute, et kõik on ette määratud?“

„Ma usun, et kõik kordub. Kuju võib varieeruda, aga olemuselt jääb kõik samaks. Skeemid jäävad. Nagu heliteos, mille lõpus on kordusmärgid. Sealt pärineb ka näiteks asi, mida harilikult nimetatakse sisetundeks.“

Proua Smith jäi hetkeks mõttesse. Ta ei soovinud või ei osanud põhjalikult Roei juttu läbi mõelda, aga ta oli selles eas, kus suhtus kõikidesse heatahtlikkusega.

„Ah nii... ja-jah. Väga põnev.“

Vaikus.

„Mis teid Euroopasse tõi?“ küsis Proua Smith.

„Huvi. Et maailma näha, kui kõige lihtsamalt väljenduda. Ise tuleb näha ja õppida. Ma mõtlen, mitte selles mõttes õppida, et läbi raamatute või piltide, vaid ise, vahetult, tuleb ise näha, analüüsida, mäletada. Sest nii on sinu enese jaoks kõige ausam. Sa võid õppida, et Versailles' lossi aiad on 800 hektarit ja võid vaadata pilte, aga niiviisi on kõik tähtsusetu, see kõik on nii kellegi teise jaoks. Versailles' aed eksisteerib sinu jaoks vaid piltidena, sõnakogumitena.“

„See on kummaline mõtteviis. Te olite vist juba väiksenä lapseks kummaline laps, eks ole?“

„Seda küll jah.“

„Teate, mul on kaks lapselast, poiss ja tüdruk, ja tüdrukutirts käitub vahetevahel nii kummaliselt. Ta on kõigest kuus ja ma mõistan, et tema vanuses lastel on elav kujutlusvõime, aga vahel ajab see mulle hirmu nahka. Ükskord ta tuli minu juurde ja ütles: „Vanaema, tead, ma nägin just aias ingliti!“ Ma palusin, et ta räägiks mulle sellest ingliti ja ta ütles, et ta oli näinud aias vihmaussi ja kui ta vihmaussi kätte võttis, tuli ingel ja võttis vihmaussi tema peost. Seejärel läks ta värava juurde, avas selle ja sulges enda järel korralikult. Ning siis ta läks mööda teed küla poole.“

„Mis te talle selle peale ütlesite?“

„Ma küsisin, et milline see ingel välja nägi ja ta ütles, et tal oli seljas valge villane kleit ja ta nägu oli olnud väga ilus, juuksed pikad ning blondid. Ma vahel kardan, et mis sellest kõigest välja tuleb.“

Proua Smith kuulis valvelauas telefoni helisemas.

„Vabandage mind, härra Gayego, ma pean naasma oma töökohuste juurde. Oli väga põnev teiega vestelda.“

Proua Smith läks võttis telefoni vastu. Roei jälgis seda armsat vanadaami telefoniga rääkimas.

„Ahah... jaa... jaa... oi, kui õudne! Loomulikult võid sa nad siia tuua, kullakene! Nad on ju nii korralikud lapsed, kindlasti leiavad nad endale tegevust... Ei,

ei, ei, see ei ole mingi probleem... ausalt... Jah... jaa.. sobib! Väga hea. Ole siis tubli! Nägemist!“

Proua Smith oli juba pensionieas, hoolimata sellest rabas ta tööd siin pansionaadis, mida ta omas. Mõte rahulikest vanaduspäevadest tundus proua Smithile vastuvõetamatu. Elu oli tema jaoks edenemine. Nagu mingi matemaatiline jada, kus iga päev oli suurem number kui eelmine. Koduseks jäämine tundus talle tagasiminekuks, kõige saavutatud kaotamisena.

Tema laual olid reas pildid inimestest, keda ta armastas. Kõige vasakul pilt tema abikaasast, punapõsksest lõbusast vanamehest, peas kalurimüts ja käes suur kala. Järgmisel pildil oli tema poeg perekonnaga. Kergelt halliks minev pereisa, tema kõhetu naine ja nende kaks armsat last. Tütar oli kuuene ja poeg neljane. Siis tuli pilt tema õest oma tütardega ja siis kaks pilti kummastki õetütrest perekonnaga.

Kõik need inimesed vaatasid talle iga päev otsa, justkui ootaksid proua Smithilt midagi. Tema soovis vaid neid ootusi igati täita. Olla iga päev targem, osavam, väärtuslikum kui eelmisel. Tema oli igal perekondlikul koosviibimisel see, kes tegi kõik toidud, kallas kohvi juurde neile, kel see otsas, ja korjas kokku kõik mustad nõud.

Kui proua Smith oli oma kõne lõpetanud, läks ta uuesti söögiruumi, aga Roei Gayego oli juba lahkunud.

Roei istus kivitrepil ja jälgis lehtede liikumist. Ta teadis, et kui ta tahab kolmekümne aasta pärast meenutada, kuidas need lehed siin täpselt paiknesid, võib ta teha seda elava täpsusega. Ta polnud selliseid lehti varem näinud. Ainult raamatutes. Afganistanis selliseid lehti ei olnud.

Ta mõtles oma varajasele lapsepõlvele. Kuidas ta kõike vaatles, kogudes kõik info enda sisse, lausa imedes teadmisi. Alguses ei osanud ta oma mälu eripäralt mingit tähelepanu pöörata, ta uskus, et kõigi mälu on taoline. Kui ta tutvus sõnaga „unustamine“ ja selle tähendusega, oli see kerge identiteedikriis, aga õige pea arenes temas välja eriliselt sügav huvi maailma vastu ja uskumus, et ta suudab kõike. Sõnade „uni“ ja „reaalsus“ tähendused olid talle ammu selgeks saanud, aga nende erinevust ta polnud kogenud ja selle kogemuse puudumise pani ta alguses oma laiskuse arvele.

Varsti Roei taipas, et seda erinevust ei suudagi ta kogeda, et tema erakordne mälu ei anna talle kõiki võimeid, vastupidi, mõnda neist ta pärsib.

Sellest hoolimata oli Roeil maailma ilusaim lapsepõlv. Kõik, mida ta ette kujutada suutis, oli olemas.

Näed sinise karvaga lumeleopardi, teed talle pai, ta silmad on karamellikarva ja karv pehme. Vahepeal on ärkamine oma koduses voodis, asi, mida juhtub tihti, mis vahel on tüütu, vahel tore. Lähed otsima seda sinise karvaga lumeleopardi. Kõrbe kohal näed õhku virvendamas, kõikjal on liiva, kivirahnused, tumerohelisi ja pruune kõrbetaimi. Ja inimesed kõrbes, riiete sisse mähitud, oma elusid edasi viies, hoides neid üleval. Kõik oli nii, nagu pidi olema, kõik toimus vastavalt vajadusele. Ka probleemid.

Roei lapsepõlv oli möödunud Nõukogude-Afganistani sõja ajal. Surm oli kõige kummalisem asi, millega ta elus oli kokku puutunud, ja just selle pärast, et see oli kõige mõttetum asi, millega ta oli kokku puutunud, samal ajal aga nii tähtis. Ta nägi paljusid oma rahvast suremas, samuti vene sõdureid. Nii mõttetu. Surra selle pärast, et sa oled inimene, et sa soovid vabadust, õnne. Lakata ise olemast, samal ajal kandudes oma lähedastesse kurbuse ja valuna. Roei uskus, et seda saab parandada. Vahel unistas ta sellisest asjast nagu patsifistlik maailmapööre.

Kogu elu oli möödunud mingis kummalises uimas, õnneseisundis. Sind ennast polnud olemas, sina olid huvi ja võimalus mõjutada, inimestega rääkida, nihutada kivi, et näha, mis seal all on.

Oligi vaid õnn ja paratamatus. Õnn oligi see huvi, edasiviiv jõud. See oli hea tunne, see huvi tunne. Muud ei olegi. Võid vaid näha rohkem erinevaid asjade kombinatsioone, võid näha asju, mille olemasolu sa polnud osanud ette kujutada. Paratamatus on see hind, mida tuleb maksta olemasolu eest. Kõik kehalised vajadused, nagu nälg ja uni.

Roei arvas end siamaani olevat pigem huvi kui mõjutamisvõimalus. See oli põhjus, miks ta ei olnud kasutanud oma ajupotentsiaali inimeste heaks.

Umbes kahe tunni pärast pidi tulema uni. Ta mõtles tagasi vestlusele proua Smithiga. Proua Smith oli lihtne inimene. Roei ei osanud ette kujutada suuremat õndsust (peale patsifistliku maailmapöörde), kui olla lihtne inimene.

Pansionaati tagasi jõudes läks Roei uuesti söögisaali, et süüa veel korralikult enne, kui tuleb uni. Kõige nurgas laua taga istus pisike heledapäine tüdruk, kes joonistas. Roei tellis endale sealihha kastme, kartulite ja salatiga.

„Tere,“ ütles Roei väiksele tüdrukule, kes joonistas. Tüdruk uuris meest mõne hetke, enne kui vastas viisakalt oma terega.

„Kas ma võin sinu juurde istuda?“

Tüdruk noogutas ja Roei võttis oma praega istet.

„Mis su nimi on?“

„Doris Smith.“

„Kas see tore naine valvelauas on su vanaema?“

„Jah. Tema nimi on Sylvia.“

Tüdruk tundus oma töösse väga süvenenud olevat. Pilku töölt tõstmata küsis ta: „Mis sinu nimi on?“

„Roei Gayego.“

„Miks sul nii imelik nimi on?“

„Sest ma olen Afganistanist pärit.“

„Issi ütles, et Afganistanis elavad kurjad inimesed.“

„Kas su issi on Afganistanis kunagi käinud?“

„Ma ei tea.“

„Kas sina usud ka, et Afganistanis elavad kurjad inimesed?“

„Ma ei tea.“

„Mida sa joonistad?“

„Hobust. Kas sulle meeldivad hobused?“

„Meeldivad küll. Afganistanis on väga palju hobuseid.“

Tüdruk vaatas Roeile imestunult otsa.

„Siis ei saa Afganistanis kurje inimesi olla,“ ütles Doris. „Kurjadel inimestel ei ole hobuseid.“

Tüdruk süvenes uuesti oma töösse.

„Su vanaema rääkis mulle, et sa näed vahel ingliseid.“

„Kas Afganistanis on ka ingliseid?“

„Igal pool on ingliseid.“

„Mu vend Louis ütleb, et ingliseid ei ole olemas, aga ta on lihtsalt kade, et ta ise ingliseid ei näe.“

„Paljud inimesed suuda elada asjade kõrval, mida nad ei mõista.“

„Kas sina oled ingliseid näinud?“

„Loomulikult.“

„Kas neil tiivad olid?“

„Õigetel inglitel ei ole tiibu.“

„Vanaema ütles, et tiibadeta ingel ei olegi ingel, aga mina pole ka ühtegi tiibadega inglit näinud. Kas sulle meeldib see hobune?“

Doris näitas Roeile oma pilti. Pildi peal oli kandiline sinine hobune.

„See on väga ilus hobune. Mu onul on taoline Afganistanis, ainult et tema hobusel on nina peal ja kõhu all valgeid laike.“

„Ma pole kunagi sellist hobust näinud.“

„Siis sa pead kunagi Afganistani tulema.“

„Ega sa ei valeta?“

„Ma ei valeta kunagi. Ma jätan su nüüd üksi siia joonistama. Oli tore vestelda.“

„Nagemist.“

Valvelauas istus proua Smith.

„Teate, härra Gayego! Minu poja naine on arst ja ma rääkisin talle teie uneprobleemist ja ta ütles, et te võiksite tulla haiglasse uuringutele ja et kindlasti oleks selle haiguse vastu ravi.“

„Ma ei soovi seda.“

„Kuidas nii? Aga jumal küll, miks mitte? Te saaksite minna kooli ja... te suudaksite elus nii palju ära teha! Ei tohi nii kergelt alla anda.“

„Vastupidi, alla andmine oleks see, kui ma ravimeid võtaksin.“

„Mis te ajate!“

„Mul on uni. Ma lähen magan nüüd veidi.“

Roei Gayego läks oma toa poole. Proua Smith oli väga pettunud, sest talle meeldis inimesi aidata. Ta läks söögisaali, kus tema väike lapselaps joonistas.

„Mida sa joonistad?“ küsis proua Smith.

„Hobuseid.“

„Miks nad sinised on?“

„See Afganistani mees ütles, et tema onul on sinised hobused.“

„Või nii.“

„Kas sina oled Afganistanis käinud?“

„Ei ole.“

„Aga issi?“

„Issi ka ei ole. Afganistanis on praegu väga ohtlik.“

„See mees ütles, et Afganistanis on väga palju ingliseid ka.“

„Kindlasti on. Kullake, kas sa midagi süüa sooviksid? Tahad ma toon sulle tüki kooki?“

Doris noogutas ja proua Smith tõi talle tüki šokolaadi-kirsi kooki.